

Сабақтың тақырыбы:

1867-1868 жылдардағы Қазақстандағы реформалар

Жоспар:

1. Қазақстанда реформа жүргізудің себептері және оны әзірлеу барысы.
2. “Торғай, Орал, Ақмола және Семей облыстарын басқару туралы уақытша Ереже”.
3. Әкімшілік басқару жүйесіндегі өзгерістер.
4. Сайлау жүйесі.
5. Қазыналық жүйе және міндетті атқарылатын борыштар.
6. Денсаулық сақтау саласындағы реформа.
7. Жерді пайдалану мәселелері.
8. Реформаның отаршылдық сипаты.

ТИРЕК СӨЗДЕР

- **Реформа**
- **“Дала комиссиясы”**
 - **Уезд**
 - **“Түтін салығы”**
 - **“Қара шығын”**
 - **“Зекет”**
 - **“Харадж”**

Қазақстандағы реформаға әзірлік.

1822 ж. «Сібір қазақтарының жарғысы»

1824 ж. «Орынбор қазақтарының жарғысы»

XIX ғасырдың 60-жылдарының басында бұл реформалар жарамсыз деп саналды.

Қазақстандағы реформа жүргізудің себептері

1.Сұлтан билігінің сақталып қалуы

2. Әкімшілік бөлін іске ұшыраған аудандарды басқаруға жаңа заң енгізу

3.Ресей өнеркәсібі үшін жұмыс күшінің қажет болуы

4.Салық жүйесін енгізу қажеттілігі

5.Қазақстан аумағына қоныстандыру саясаты

1865 ЖЫЛЫ ЕЛДІҢ ІШКІ ІСТЕР
МИНИСТРЫ ГИРСТИҢ
БАСШЫЛЫҒЫМЕН “ДАЛА
КОМИССИЯСЫ” ҚҰРЫЛДЫ.

II Александр патша:

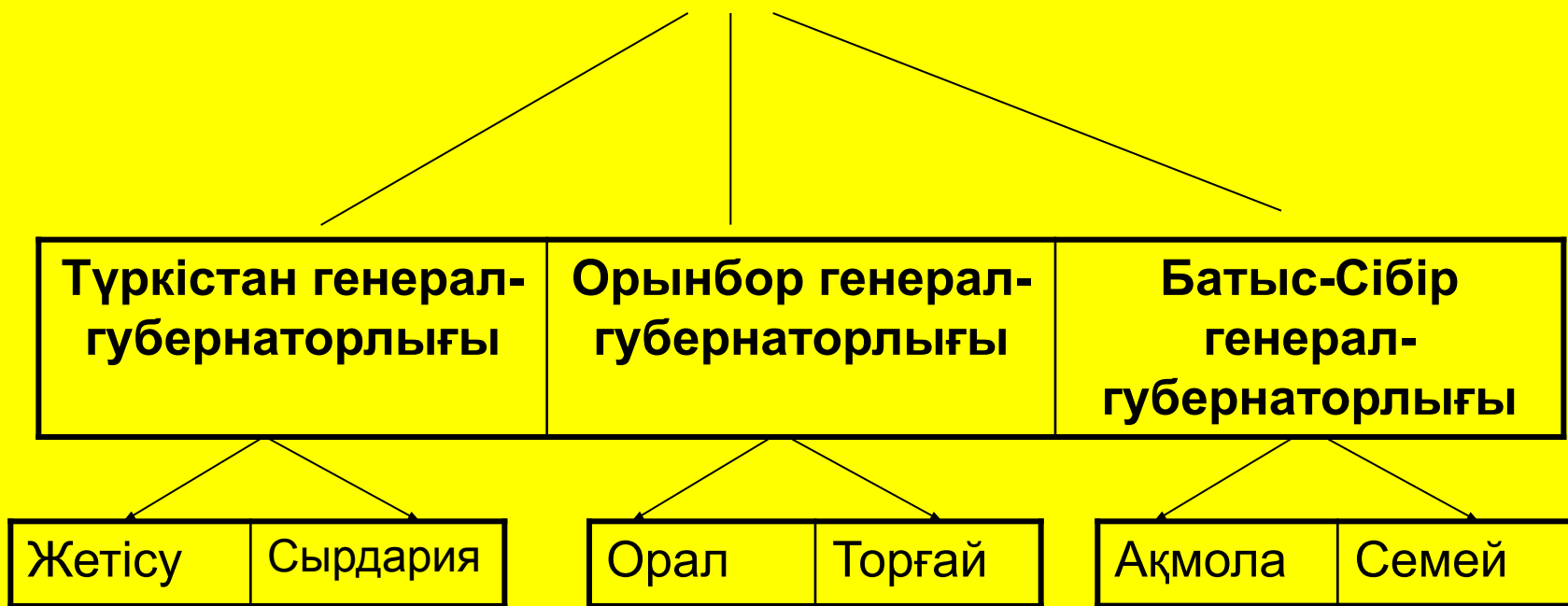
1867 жылы 11 шілдеде- “Сырдария мен Жетісу облыстарын басқару туралы”,

1868 жылы 21 қазанда- “Орынбор мен Батыс Сібір генерал-губернаторлығындағы Дала облыстарын басқару туралы уақытша Ережені” бекітті.

1867-1868 жылдардағы реформа бойынша Қазақ жерлерінің біріктірілуі

Қазақстанның 1867 – 1868 жылдардағы реформалар бойынша әкімшілік-аумақтық бөлінісі

Генерал-губернаторлық

Облыс

Уезд

Болыс

Ауыл

Орынбор генерал - губернаторлығы	Түркістан генерал - губернаторлығы	Батыс – Сібір генерал - губернаторлығы
---	---	---

<i>Орал облысы</i>	<i>Торғай облысы</i>	<i>Жетісу облысы</i>	<i>Сырдария облысы</i>	<i>Ақмола облысы</i>	<i>Семей облысы</i>
1.Орал 2.Атырау 3.Калмыков 4.Жем (Темір)	1.Елек 2.Қостанай 3.Ырғыз 4.Торғай	1. Сергиополь 2.Қапал 3.Верный 4.Ыстықкөл	1.Қазалы 2.Петровск 3.Түркістан 4.Шымкент 5.Әулиеата 6.Ташкент 7.Ходжент 8.Жизак	1.Көкшетау 2.Омбы 3.Петропавл	1.Баянауыл 2.Зайсан 3.Көкпекті 4.Павлодар 5.Өскемен

Генерал-губернаторлық

→ Генерал-губернатор

Облыс

→ Әскери губернатор

Уезд

→ Уезд бастықтары

Болыс

→ Болыстар (3 жыл)

Ауыл

→ Ауыл старшыны
(3 жыл)

Орынбор
генерал-губернаторлық

Батыс Сібір
генерал-губернаторлық

КАСПИЙ
ТЕҢІЗІ

ОРАЛ
ТЕҢІЗІ

Түркістан
генерал-губернаторлық

Сырдария

Иртыш

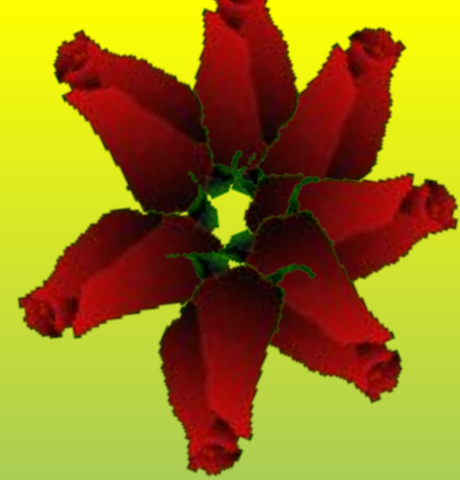
Или

Реформаның жағымды жақтары

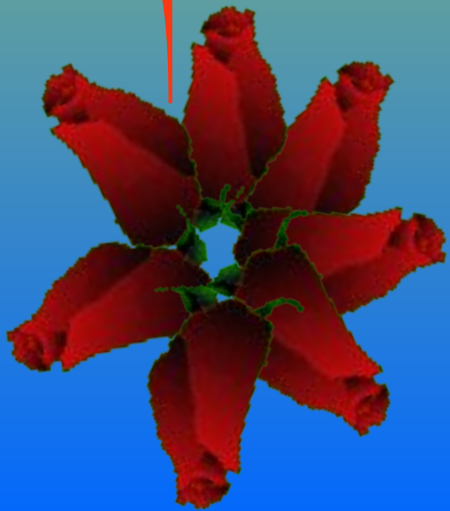
- Әлеуметтік-экономикалық сала дамыды.
- Табиғи байлықтарды игеруге қолайлы жағдай туды
- Капиталистік құбылыстар белең алды.
- Кедейленген қазақтар қалаларға, өндіріс орындарына шоғырланды.
- Көшпелі мал шаруашылығымен айналысқан қазақтардың да күнділікті өмірі өзгеріске түсті.

Реформаның жағымсыз жақтары

- Қоғам қайшылықтарын шеше алмады.
- Отарлық басқару нығайтылды.
- Әміршіл-әкімшіл жүйе орын алды.
- Қазақстанды Ресейге қосып алу процесінің аяқталғанының бір көрінісі.
- Қазақстанның жері Ресей меншігіне өтті.
- Қазақтарға ең төменгі дәрежедегі қызметтер тиді.

Қайталауға арналған тапсырмалар

«СҰРАҚ – БІЗДЕН, ЖАУАП – СІЗДЕН»

1. 1867-1868 жылдары патша үкіметінің реформа жүргізуінің негізгі мақсатын атаңыз.

Сұлтандар билігін жойып, империялық басқару тәртібін енгізу

2. Реформа дегеніміз –

Қоғамдық өмірдің қандай да бір жағын қайта құру, өзгерту, жаңарту.

3. XIX ғасырда бүкіл қазақ даласын 2 облысқа бөлуге ұсыныс жасаған комиссия өкілі кім?

И.И.Бутков

4. Дала комиссиясын кім басқарды?

Гирс

5. Батыс Сібір генерал-губернаторлығына кірген облыстарды атаңыздар

Ақмола, Семей облыстары

«ТАРИХИ ДИКТАНТ»

Патша үкіметі **1867-1868 жылдары** Қазақстан аумағында әкімшілік реформа жүргізді.

XIX ғасырдың 60ж. қазақтардың басқару жүйесін өзгерту үшін статс-хатшы **И.И.Бутков** басқарған комиссия құрылды

Бутков бүкіл қазақ даласын екі облысқа бөлуді ұсынды:
батыс және **шығыс**

1865ж. 5 маусымда **П.Александр** патшаның әмірі бойынша қазақ өлкесін зерттеп білу мәселелері дайындалды.

Үйге тапсырма

1. 1867-1868 жылдардағы Жарғы мен 1822-1824 жылдардағы Жарғыны салыстыру.

2. Дәптерге жазған ақпараттарды жаттау.